

Μέγας Φώτιος και Βυζαντινή Ακτινοβολία.

Γράφει η Δήμητρα Ρετινά – Φωτεινίδου, Φιλολογος – Μ.Α. Πολιτικής
Φιλοσοφίας Α.Π.Θ.



Τον 9^ο αιώνα στο Βυζάντιο τέθηκαν τα θεμέλια για μια αναγέννηση των επιστημών, των γραμμάτων και της τέχνης. Συγχρόνως, υπάρχει μια δημιουργική εξωστρέφεια με εκπροσώπους του Βυζαντίου, διπλωμάτες και ιεραποστόλους, στην Ευρώπη και στην Μικρά Ασία.

Πρωταγωνιστές σε αυτήν την ακάματη προσπάθεια εξάπλωσης του Βυζαντινού πολιτισμού, της Ορθοδοξίας και της Ελληνικής παιδείας ήταν ο Πατριάρχης Φώτιος και οι Θεσσαλονικείς αδελφοί εκχριστιανιστές των Σλάβων και των Μοραβών, Κύριλλος - Κωνσταντίνος, ο επονομαζόμενος και Φιλόσοφος, και Μεθόδιος - Μιχαήλ.

Ο Μέγας Φώτιος (820 –6 Φεβρουαρίου 893) διετέλεσε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως σε δύο περιόδους: Κατά τα έτη 858-867 και 877-886. Ήταν γιος του Αγίου Σεργίου και της Ειρήνης, οι οποίοι καταδιώ-

χθηκαν ως εικονολάτρες επί του εικονομάχου αυτοκράτορα Θεόφιλου. Ο πατριάρχης Κωνσταντινούπολης Ταράσιος υπήρξε θείος του.

Ο Φώτιος έζησε κατά τους χρόνους της βασιλείας του Μιχαήλ Γ', του Βασιλείου Α' (Μακεδονική δυναστεία) και του Λέοντα ΣΤ' Σοφού. Ήταν καλός στην θρησκευτική πολιτική και εκπρόσωπος της λογιοσύνης του μεσαιωνικού ελληνισμού με σημαντικό συγγραφικό έργο την «**Μυριόβιβλο Βιβλιοθήκη**», όπου αξιοποιεί τα έργα 279 αρχαίων κλασικών και χριστιανών συγγραφέων.

Πολλά από τα έργα αυτά θα είχαν χαθεί οριστικά αν δεν τα είχε συμπεριλάβει ο Φώτιος στην «Βιβλιοθήκη» του. Αυτό που πρωτίστως τον ενδιαφέρει στον τομέα της φιλοσοφίας είναι η διαλεκτική και η λογική. Ασχολήθηκε κυρίως με τις κατηγορίες, το γένος και το είδος και τα Τοπικά του Αριστοτέλη.

Πολιτικό χαρακτήρα είχε η έριδά του με τον Ιγνάτιο για τον πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινούπολης και η επακόλουθη διαμάχη με την Εκκλησία της Ρώμης, οπότε και προέκυψε το πρώτο σχίσμα μεταξύ Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας το 867μ.Χ.

Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων και η επινόηση του γλαγολιτικού αλφαβήτου οφείλεται στο πολιτικό σχέδιο του Πατριαρχη Φωτίου. «Οι μετέπειτα ιστορικές εξελίξεις αλλοίωσαν βέβαια τον χαρακτήρα της μοραβικής και σλοβενικής Εκκλησίας, αλλά είναι κατόρθωμα του Φωτίου η πλήρης εκχριστιάνιση των Σλαβικών λαών της Κεντρικής Ευρώπης», (Παναγιώτη Χρήστου, «Εισαγωγή στην επιστολή προς Βόρι» www.myriobiblos.gr).

Η επιστολή του Φωτίου προς τον Χαγάνο των Βουλγάρων Μπόρις είναι ένα παραινετικό δοκίμιο ή «κάτοπτρον ηγεμόνος» (κατά τον Ισοκράτη) γραμμένο στα ελληνικά και περιγράφει το ιδεώδες πρότυπο του χριστιανού ηγεμόνος. Γράφτηκε με αφορμή την χριστιανική βάπτιση του Μπόρις το 864μ.Χ., οπότε και ονομάστηκε Μιχαήλ, κατά το όνομα του Βυζαντινού αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ' και βασιλεύς Βουλγάρων.

Ο Φώτιος έγραψε επίσης «Παραινέσεις» που απευθύνθηκαν στον διάδοχο του βυζαντινού θρόνου Λέοντα ΣΤ' Σοφό.

Η Εκκλησία τιμά την μνήμη του στις 6 Φεβρουαρίου.

Δυο λόγια για το Πανεπιστήμιο της Μαγναύρας.

Ονομαζόταν και **Πανδιδακτήριον** και λειτουργούσε ως ανώτατο μορφωτικό ίδρυμα στην Κωνσταντινούπολη ήδη από το 425μ.Χ. επί Θεοδοσίου Β'. Τον 9^ο αιώνα με πρωτοβουλία του άρχοντα Καίσαρα Βάρδα, αδελφού της αυτοκράτειρας Θεοδώρας, το ίδρυμα εγκαταστάθηκε στο ανάκτορο του Παλατιού και γνώρισε μεγάλη ακμή. Εκεί ο Λέων ο μαθηματικός ή φιλόσοφος επινόησε τον οπτικό τηλέγραφο. Η Μαγναύρα λειτούργησε ως την άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453).